

Els camins de Bonastre

Josep Sicart Martínez 2015

*Pedra gravada al Camí de Salomó que invita a transitar pel camí públic.
Fotografia: J. Sicart, 2010*

L'objectiu d'aquest treball

Aquest treball vol animar l'Ajuntament de Bonastre a la confecció d'un "**Pla Parcial de Camins Municipals**" i oferir un seguit d'actuacions en vials que considero prioritari a l'hora d'habilitar-los i senyalitzar-los per a la mobilitat turística, excursionista i de lleure actualment tan reclamades socialment.

Atès que els camins històrics formen part del patrimoni públic i aporten riquesa i dinamisme al municipi, és necessari posar en valor el conjunt d'aquestes vies de comunicació tal com han fet als municipis més pròxims, a arreu del territori català i europeu ja des de fa molts anys.

Malauradament a Bonastre, a hores d'ara, no s'han produït aquesta iniciativa, no hi ha hagut la voluntat o bé o no s'ha considerat com a necessària.

El cert és que el territori del municipi de Bonastre, per la seva situació geogràfica manté una gran potencialitat, amb elements naturals i del paisatge que constitueixen recursos que, de moment, no s'ha sabut o volgut definir i explotar.

Per això insisteixo dient que l'Ajuntament de Bonastre hauria de dedicar un pressupost especial per a la concreció d'una xarxa de camins senyalitzats, sol·licitant la subvenció de les institucions locals territorials, cridant a la participació d'empreses i de particulars, i interessant les associacions locals i els voluntaris per a la seva realització a curt termini.

Fent camins

Els camins són tan o més vells que "*l'anar a peu*" ja que els animals i els homínids anteriors a *l'homo erectus* ja en feien.

Pel fet de caminar, s'entén, sobre dues cames, els primers humans de la Prehistòria començaren a fer camins en els seus desplaçaments habituals per a la recol·lecció, la cacera, la cerca d'aigua i d'altres recursos naturals.

Més endavant feien camins per a l'agricultura, transitant amb la ramaderia i per a transport de mercaderies.

També van fer camins cap als llocs sagrats i amb l'inici de la Història, els camins ja apareixen en taules, en esteles i en documents. Són empedrats (calçades romanes), i ampliats i protegits pel poder polític (Camins Rals).

Tanmateix també s'han fet camins amb finalitat lucrativa o impositiva (burots), fins a arribar als actuals peatges de les autopistes i altres accessos restringits.

Els nous camins se sobreposen als ja existents i van canviant en el temps segons la necessitat. Així, si observem tots els camins que hi ha sobre un territori, la idea que ens suggereixen és la d'un palimpsest, és a dir, la d'un vell pergami que ha estat aprofitat per a escriure-hi al damunt moltes vegades.

La societat evoluciona i canvia contínuament i aquests canvis repercuteixen molt ràpidament, i més que no ens pensem, en la transformació del territori a partir de la nova concepció de l'espai i de l'ús que en fem.

L'excursionisme, el ciclisme de muntanya, el lleure i la diversió estan traçant i definint molts camins que apareixen i es mantenen fins i tot en llocs on abans no n'hi havia cap. Aquesta adaptació a la demanda i a l'hàbit socials, ha de ser entesa pel govern local com un recurs i una oportunitat per al municipi que, amb una despesa mínima, pot atraure un públic nombrós que aportï millores econòmiques de base a curt, mitjà i llarg termini.

1. Estructura de la xarxa de camins

Per la seva localització i situació geogràfica, al centre de les muntanyes del massís, els camins de Bonastre han mantingut una estructura radial.

Es a dir, en la història, tots els camins han estat importants atesa l'alternança de les relacions mantingudes amb diferents pobles i viles influents en el comerç dels productes agraris o per la rellevant capitalitat administrativa. Per això podem afirmar que tots han estat camins importants i molt transitats en diferents èpoques i períodes. Valls, El Vendrell, Roda de Berà, Torredembarra, Tarragona, Reus, han estat en diferents períodes viles amb mercat, nusos de transport o amb delegacions de l'administració.

Tant els camins més antics, com els més nous, seguien i segueixen diferents rumbos a la manera d'un estel fins als pobles i viles més pròximes, les terres de l'Alt Camp, la plana del Penedès i el Camp de Tarragona.

2.Els camins de Bonastre. Algunes tipologies

Podem classificar els camins d'acord amb el seu ús principal -per a què serveixen - i també per la seva titularitat -qui n'és el propietari-.

Relacionem, tot seguit, algunes de les tipologies de camins existents al terme de Bonastre.

2.1 Els carrers i vies públiques urbanes

Són tots els carrers i accessos dins el nucli principal del poble i zones urbanes ordenades i amb manteniment per part de l'ajuntament. Antigament tots els carrers havien estat camins on s'hi van anar edificant les cases.

2.2 Les carreteres o vies principals i camins intermunicipals, carretera TV-2041, el Camí Intermunicipal Bonastre-Albinyana (asfaltat) i el camí de Bonastre-Salomó (amb manteniment continuat), marquen el eixos Nord-Sud i Est-Oest.

2.3 Els camins amples i pistes d'ús privat o veïnal amb servitud de pas, configuren una trama que dóna accés a bona part del territori del terme municipal.

Són una altra classe de camins que continuen més enllà de les vies principals i condueixen a explotacions agràries, masies i noves construccions en sòl rústic.

Aquests camins sovint tenen un manteniment privat i molts no continuen més enllà de d'aquestes finques. Només poden tancar-se si no són públics i si tots els propietaris de les finques per on transcorre hi estan unànimement d'acord. *ex: camí entre la Gavatxa i el Mallol passant pel Puig-roig.*

2.4 Els camins de servei d'infraestructures de transport d'energia elèctrica, gas natural i hidrocarburs, travessen el terme de Bonastre seguint aquests traçats rectilinis.

Altres camins de servei condueixen a dipòsits d'aigua i les conduccions que en deriven o els alimenten. Normalment són sobre terreny privat o concedit a propòsit per l'administració local o d'altre nivell.

La majoria resten oberts al trànsit però poden mantenir tancats trams dels accessos a estacions i altres infraestructures de la xarxa que són propietat de les empreses (privades) o de les institucions (públiques). *ex: camí que va al dipòsit*

2.5 Els camins de domini públic són, independentment del seu ús i del seu estat actual, els que acrediten un ús demostrat i documentat al llarg del temps.

Són els que van a pobles i viles pròximes i també tots el que travessant finques de diferents propietaris van a parar o passen a prop de les masies importants i de les fonts.

Legalment no es poden desmantellar ni variar-ne el recorregut. Les actuals disposicions constitucionals emparen el dret de les persones a desplaçar-se lliurement per aquests camins.

Els ajuntaments en són el titulars i tenen la competència per a protegir-los i regular-ne l'ús. Poden reclamar, si cal legalment, la reparació i restitució d'aquestes vies públiques.

Molts d'aquests camins han patit canvis en l'amplada i en el traçat amb l'abandonament de moltes de les terres abans conreades i la conseqüent davallada del trànsit de persones, animals i vehicles. Alguns malauradament s'han tancat i en altres subsisteix el conflicte degut a la interpretació malentesa de la llei.

També són camins públics tots els camins de nova construcció que el govern local, en l'àmbit de les seves competències, declari com a tals.

D'acord amb la legislació, tots aquests camins han d'estar oberts al lliure trànsit de les persones. ex: *camí antic de Valls (vegeu Annex 1)*

2.6 Relació de camins públics històrics al terme de Bonastre.

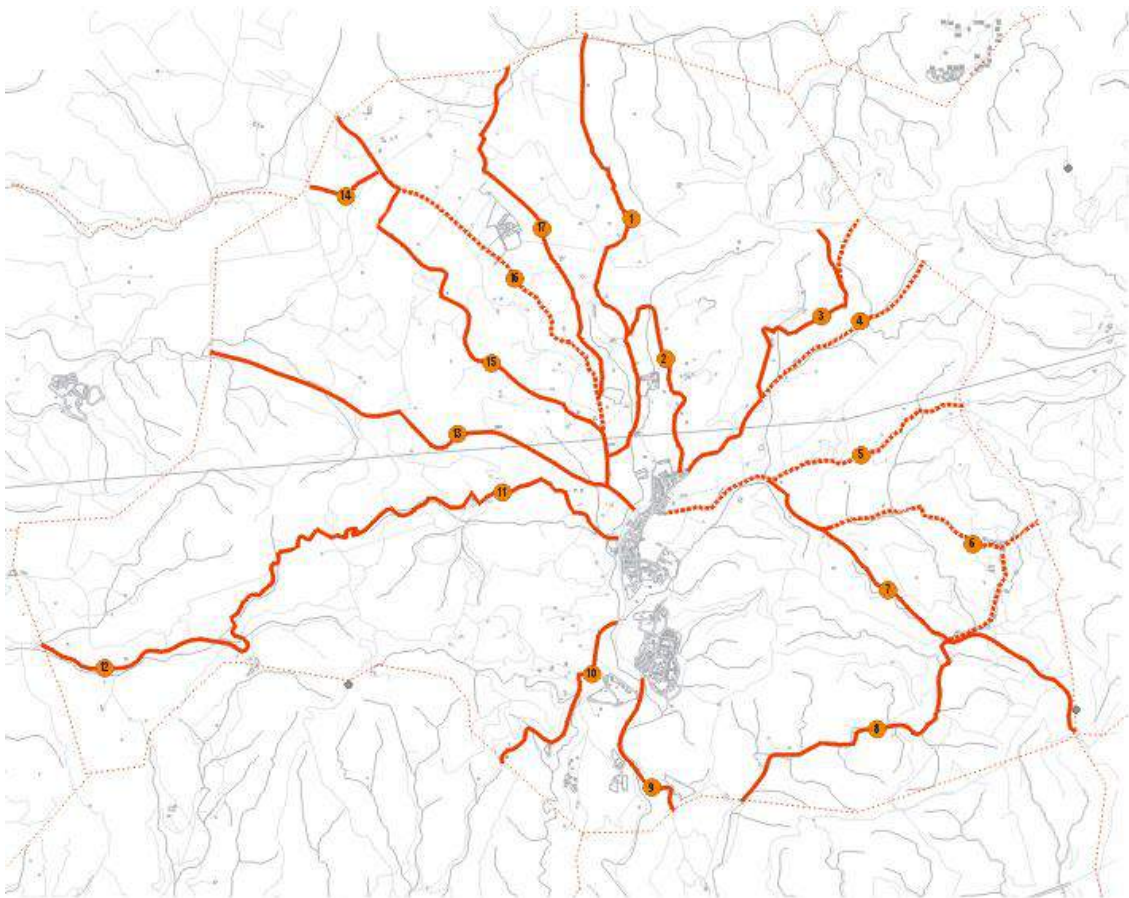
Són els camins relacionats en el plànol de 1922 i en la cartografia general actual.

Tot aquests camins són de propietat pública, el govern local hi té potestat i poden ser reclamats i habilitats per al trànsit, ja sigui rodat, excursionista, turístic o de lleure.

1. Camí de Masarbonès
2. Camí de Ca l'Antic
3. Camí antic de Valls
4. Camí del Mas d'Escansa
5. Camí d'Albinyana
6. Camí del Vendrell
7. Camí de Sant Vicenç de Calders

8. Camí del Torrent de Cal Setró
9. Camí de Roda de Berà
10. Camí de La Pobla de Montornès
11. Camí de la Gavellada ("Urtal"-Vespella))
12. Camí de Vespella de Gaià
13. Camí de Salomó
14. Camí dels Albions
15. Camí de Montferri
16. Camí de la Masia d'en Pié
17. Camí dels Plans

Imatge 1. Camins públics històrics al terme de Bonastre.

Font: elaboració pròpia a partir d'altres mapes i plànols

2.7 Els camins forestals són els que es fan i s'usen per l'extracció, transport o bé neteja del bosc. Generalment la gestió corre a càrrec dels propietaris o de l'administració en cas que formin part d'actuacions forestals d'interès supralocal. *ex: camí a la carena del Clot de Bou*

2.8 Els Camins d'actuació contra incendis (INFOCAT i Protecció Civil) Ho poden ser tots els camins amb l'amplada i les característiques expressives.

Ho són els creats amb la finalitat de prevenir o extingir els incendis forestals i també ho són un bon nombre dels descrits anteriorment i d'altres creats o aprofitats per a aquestes tasques.

Aquests camins i pistes són arranjades i mantingudes periòdica o puntualment pels ajuntaments per permetre l'accés dels vehicles contra incendi, atenent i prevenint les necessitats d'actuació en aquests casos. *ex: camí de Cal Setró*

2.9 Els camins ramaders o carrerades de transhumància "vías pecuarias", són camins públics protegits, però actualment gairebé en desús, permeten el trànsit estacional dels ramats en direcció cap a àrees de muntanya i pastura.

Sense disposar d'una major informació, creuen el terme de Bonastre de Sud a Nord i d'Oest a Est, les ressenyades al *Mapa Topogràfic Nacional* editat el 2002 per l'IGN, concretament, una Carrerada de Roda de Berà a Masllorenç que passaria vora el Camí de les Estries (Tries) i giraria cap al Pastorell (l'Aguilera), seguiria prop de Ca l'Antic, la Pallissa del Daniel i el Bosc del Celestí cap als Quatre Camins, i una altra de Salomó a Albinyana que seria concurrent amb el Camí de Salomó fins a Bonastre i després pel Camí de Cal Setró, els Covilassos, Mas Setro i el Corral del Merino cap a Albinyana, a més d'una altra branca de Bonastre al Sitgetí arribant a la serra gairebé damunt del Revell.

Podem trobar algunes altres restes de camins ramaders. El camí ramader o Carrerada de la Muntanya, circula pel terme procedent de les terres del Tarragonès (Torredembarra) en direcció al Montmell, i actualment no s'usa. *ex: camí a les Alzines del Vilanova*

2.10 Els Camins amb finalitat turística o esportiva són una a altra categoria de camins o senders. Poden concórrer o sobreposar-se amb camins i pistes, però generalment tenen una amplada modesta d'acord amb les exigències dels seus usuaris.

Els GR (Senders de Gran Recorregut) configuren una xarxa internacional de senders homologats que sovint apareixen a la cartografia general. Amb aquesta denominació.

La propietat, com hem dit, generalment és pública, estan protegits legalment i son mantinguts, en trams, per les entitats excursionistes locals afiliades a la FEEC.

El GR-92 travessa el terme municipal de Nord-Est a Sud-Oest passant pel nucli urbà principal. Altres camins i senders senyalitzats transiten pels límits del terme.

Un altre exemple d'aquesta tipologia de senders o camins és l'itinerari local de Roda de Berà (Roda Verda) circula dins el terme de Bonastre pel camí del torrent de Cal Setró i remunta en direcció Sud fins a la Plana del Xicu.

Els camins públics són els més indicats per a l'establiment d'una xarxa permanent de camins d'ús turístic, esportiu o de lleure.

Des de sempre, al camp català, els propietaris sempre han cedit el dret de pas als vianants a través de les terres per senders, carreranyes i corriols arran dels camps i les vinyes i pels trossos de bosc i matollar.

La majoria dels excursionistes i caminadors, amb comptades excepcions, mantenen un alt grau de civisme i respecte per la natura. Per això no cal témer per l'ús dels camins amb aquesta finalitat.

Els camins excursionistes poden esdevenir públics si són inclosos en una xarxa de senders d'àmbit local. En aquest cas, ha de ser expressa la planificació, la comunicació i consulta dels propietaris de les terres i l'aprovació final de l'ajuntament.

Sovint segueixen traçats de camins històrics de propietat pública com és el cas del GR-92 que circula pel Camí de la Pobla de Montornès.

Excursionistes transitant entre les Alzines del Vilanova i la Masia dels Plans.

Fotografia: J. Sicart 2009

3.Proposta de camins i senders locals a recuperar i/o senyalitzar

1. El Sitgetí - Travessa de les Ermites (Camí de Valls) “Camí pilot”

La recuperació parcial d'aquest camí s'ha fet amb treball de voluntariat i amb la col·laboració puntual de l'Ajuntament de Bonastre.

El camí de Valls s'havia abandonat després de l'incendi de 1994.

S'hi ha fet un corriol fins a la part superior per a poder enllaçar amb el camí senyalat com a travessa de les Ermites que circula entre Albinyana i Masarbonès.

S'ha fet un desbrossament amb una intervenció mínima sense mitjans mecànics.

S'ha restaurat un antic forn de guix al Sitgetí, al pas del camí i s'han fixat 4 rètols indicadors.

2. El Torrentet - Obaga del Maià - El Mallol - La Mola

El camí surt prop de la Pallissa del Bruno i no li cal cap tipus de neteja però sí que cal posar-hi indicadors fins a la Mola.

Per la seva conservació es recomana regular el pas de curses motociclistes periòdiques (Moto Club Salomó)

3. Bonastre – Masos - Camí vell de Ca l'Antic - Camí de Masarbonès

El camí vell de Ca l'Antic comunica els Masos amb el camí de Masarbonès.

L'arranjament permetria arribar a aquest camí sense transitar per la carretera TV-2041.

Caldria una neteja per facilitar un sender i la seva senyalització.

4. Bonastre el Roldonar - La Torreta - Pi del Marcel·lí – La Trunyella (Camí de Vespella)

L'antic camí de Vespella ha estat esborrat per nombroses actuacions i caldria mesurar l'actuació pensant en l'aprofitament dels vials existents i la neteja o desbrossament dels trams on això sigui del tot imprescindible. Es necessitaria connectar tots aquests trams i fer la senyalització fins enllaçar amb la part alta de la carena per on circula el camí que va al Mas Trunyella,

El pas a la vora de la Torreta (corral) , ara tancat amb una cadena, hauria d'estar obert al trànsit excursionista no motoritzat, ja que aquest camí consta al cadastre com via de comunicació de domini públic i no es pot impedir el trànsit a les persones.

En aquest sentit caldria una proposta de consens entre l'Ajuntament i el propietari de l'explotació per habilitar un pas apte i franc als excursionistes.

5. Les Solanes - Els Plans (Camí del Mas d'en Pié i Camí de Montferri)

El camí, bàsicament s'hauria de senyalitzar fins a les Solanes i fins passat el bosc del Ximet.

Opcionalment s'hauria de contemplar un nou traçat que connectés els Plans amb Les Alzines del Vilanova i Cal Torret (Mas d'en Calaf), ja al límit del terme de Bonastre, apuntant camins actuals que condueixin cap a La Figuerola i Montferri. Per aconseguir-ho només caldria la senyalització.

6. La Vinya-Coll de Repàs

És important connectar el Molí de Bonastre amb el Molinot i el Coll de Repàs, per a habilitar un camí prop d'on circulava la sèquia que portava l'aigua a la mina del Coll de Repàs. Aquest camí o sender evitaria circular per la carretera TV-2041 en direcció a Roda de Berà.

Es pot netejar i senyalitzar el camí de servei de la línia elèctrica en els trams que es pugui recuperar i desbrossar allà on sigui necessari.

Aquesta actuació seria oportuna aprofitant la construcció la depuradora d'aigües residuals pròxima a aquest indret que s'implementarà properament.

No cal dir que aquest camí és interessant a l'hora de recuperar el que queda de l'antic Molí de Bonastre i habilitar un itinerari explicatiu del sistema i dels seus elements.

7. Mines de Ferro- Barranc Ample-Els Quatre Termes (Camí del Vendrell- Camí de Sant Vicenç de Calders)

El que queda del traçat del camí vell de Bonastre a El Vendrell, transcorre dins de la finca Pedra Grossa (Cal Setró).

La finca amb finalitat cinegètica (vedat de caça), està envoltada d'un filat en el seu perímetre i la totalitat de la seva superfície queda dins el PEIN (Pla d'Espais d'Interès Natural i forma part de la Xarxa Natura 2000).

Aquest camí ja està ressenyat al plànol del terme municipal aixecat el 1920 (Cartoteca ICGC) i per tant s'hauria d'haver conservat. Com la resta de camins públics, les persones tenen dret a circular-hi lliurement.

Per això, tant l'ajuntament de Bonastre com el de El Vendrell, tenen potestat per a reclamar l'obertura del pas a través de la finca.

L'acció sobre aquest camí es basa en la proposta d'un pas que travessi la finca entre el fondo de les Mines i els Quatre termes, límit del terme de Bonastre on el camí ja continua en terme de El Vendrell en direcció a Mas Borràs i sant Vicenç de Calders o El Vendrell.

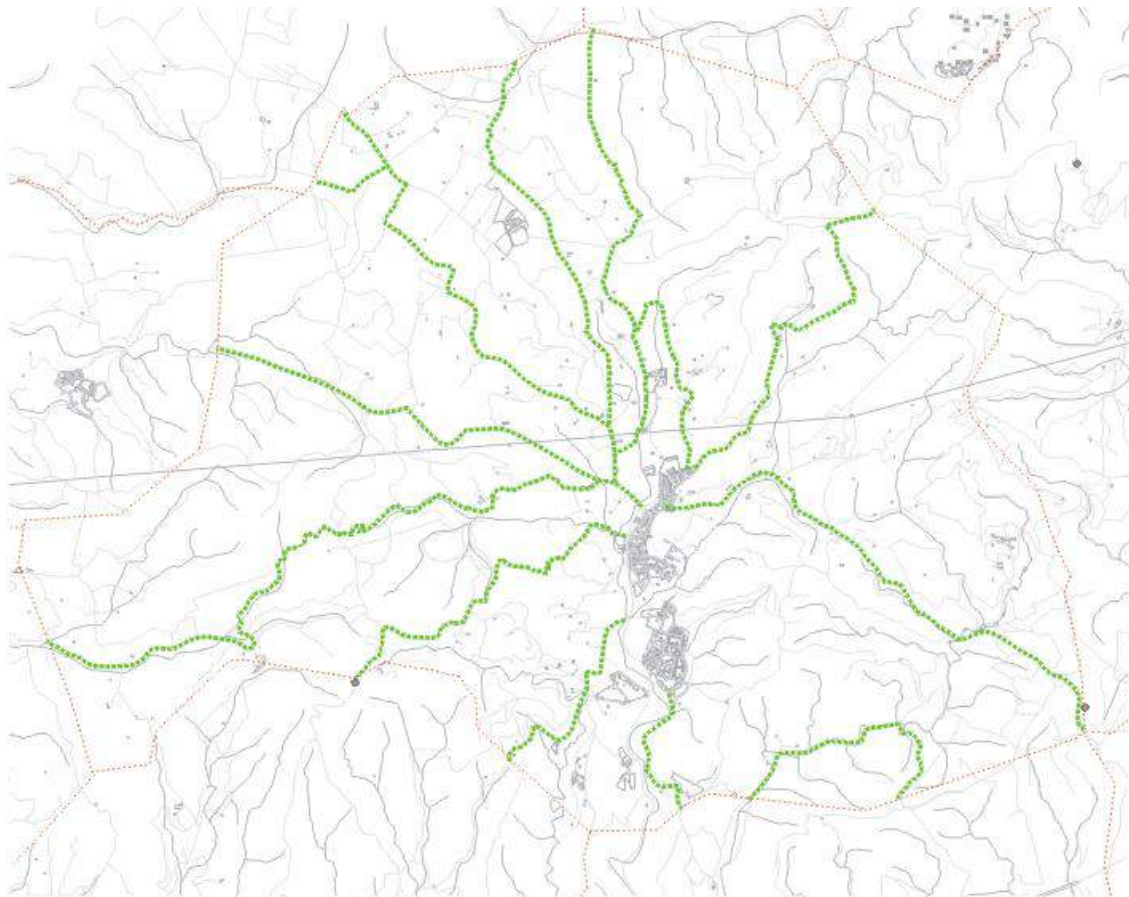
Caldria acordar-ne el recorregut i fer-ne la senyalització.

Es proposa un itinerari del Fondo de les Mines fins a les basses i pel barranc ample fins a la Plana del Xim i els Quatre Termes.

8. Camí del Torrent de Cal Setró-Camí Plana del Xim (Roda Verda)

Senyalització del Camí del Torrent de Cal Setró al terme de Bonastre, seguint l'itinerari de Roda Verda que va a la Plana del Xicu on caldrà rectificar el rètol equivoccat, no en la direcció sinó el nom. On diu Plana del Xim cal que hi digui Plana del Xicu.

Imatge 2. Plànol resultant. Bonastre. Xarxa local de Camins

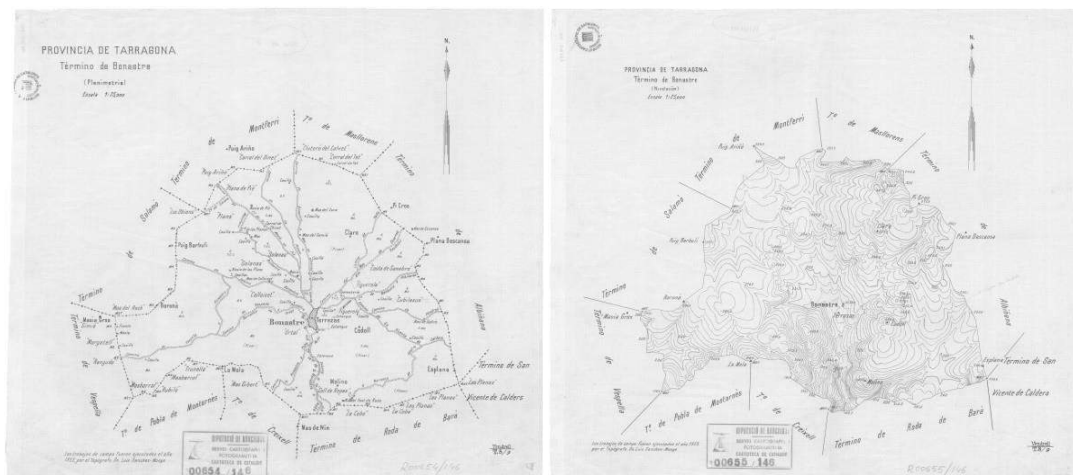

Font: elaboració pròpia a partir d'altres mapes i plànols

Annex 1.....

Camins públics ressenyats al mapa municipal de 1920-1922

Mapa planimètric de Bonastre i Mapa topogràfic de Bonastre 1:25 000
Minutes Municipals 1922

Títols dels mapes: Mapa planimètric de Bonastre i Mapa topogràfic de Bonastre 1:25 000
Minutes Municipals: núm 99 i 100

Font: Cartoteca ICC (Institut Cartogràfic de Catalunya)

Procedència: Instituto Geográfico y Estadístico (Espanya) Segons consta escrit al mateix mapa:
"Los trabajos de campo fueron ejecutados el año 1922 por el topógrafo Dn. Luis Sanchez-Monge".

Còpia feta pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya.

Camins al mapa planimètric del terme municipal de Bonastre 1920

Camino de Albions. *Camí dels Albions*

Camino de Bonastre a Mas de Arbones. *Camí de Bonastre a Masarbonès*

Camino de las Planas. *Camí dels Plans*

Camino de Valls. *Camí de Bonastre a Valls*

Camino del Mas de Escansa. *Camí del Mas d'Escansa*

Camino de Bonastre a Albiñana. *Camí de Bonastre a Albinyana*

Camino de Vendrell. *Camí de Bonastre a El Vendrell*

Camino de San Vicente de Calders. *Camí de Bonastre a Sant Vicenç de Calders*

Camino y Barranco de Casalró. *Camí del Torrent de Cal Setró*

Camino de la Masia del Pié. *Camí de la Masia del Pié*

Camino de Montferri a Bonastre. *Camí de Bonastre a Montferri*

Camino de Salamó a Bonastre. *Camí de Bonastre a Salomó*

Camino de Vespella a Bonastre. *Camí de Bonastre a Vespella de Gaià*

Camino de Bonastre a la Pobra. *Camí de Bonastre a La Pobra de Montornès*

Ca. Veal. De Bonastre a Roda. *Camí Veinal de Bonastre a Roda de Berà*

Acompanyament documental

Textos extrets de diferents documents i articles

a).DEFINICIÓ. QUÈ SÓN CAMINS?

La Llei de carreteres defineix aquests vials com “les vies de domini i ús públics projectades i construïdes fonamentalment per a la circulació de vehicles automòbils”. A partir d’aquesta definició tan elemental la Llei exclou diverses categories de vials que per exclusió esdevenen la xarxa de camins. De manera que legalment al nostre país són camins tots els vials que no són carreteres.

D’acord amb la Llei no són carreteres:

- Els vials de titularitat municipal.
- Els camins rurals
- Les pistes forestals
- Els vials públics tancats a la circulació (vies de servei)
- Els vials privats (vies de servei)

Aquesta categoria inclou, doncs, tant camins per a vehicles, com camins rurals tradicionals (carreters, de ferradura, ramaders, i senders). De manera que les característiques morfològiques i el tipus de ferm no intervenen en la classificació legal o administrativa dels vials. Atès que els municipis no poden ser titulars de carreteres, la titularitat dels camins públics recaurà, amb l’excepció principal de les vies pecuàries (de titularitat autonòmica), en els municipis.

Els camins ramaders són els únics camins que no s’obtenen per exclusió. D’acord amb la Ley de vías pecuarias: “Se entiende por vías pecuarias las rutas o itinerarios por donde discurre o ha venido discurrendo tradicionalmente el tránsito ganadero.”

*PLA ESPECIAL DE CAMINS EN SÒL NO URBANITZABLE
CALDES DE MALAVELLA*

Juny 2010 Ajuntament de Caldes de Malavella

b).ELS CAMINS RURALS: DEFINICIÓ DE CAMÍ I DISTINCIÓ D’ALTRES

Segons el diccionari general de la llengua catalana, camí és «l’espai a recórrer per a anar d’un indret a un altre» o la «tira de terreny més o menys ampla que va d’un indret a un altra disposada expressament per a transitar-hi». Aquestes definicions són similars a les que fa el Real Diccionario de la Lengua Española, segons el qual, camí és la «tierra hollada por donde se transita habitualmente» o la «vía que se construye para transitar». Veiem que es tracta de definicions àmplies, on l’element comú el

constitueix la seva destinació a ser un element d'unió entre dos o més indrets per a poder-hi transitar, igual com les carreteres o qualsevol altra via de comunicació.../... és en aquesta coincidència material o substantiva que rau la dificultat per a poder distingir entre les nocions de camí i carretera. Pel mateix motiu, aquestes definicions terminològiques són insuficients per a formular un concepte de camí des d'una òptica estrictament jurídica.

*Juli Ponce Solé i Josep Aldomà Buixadé
"Camins rurals Règim jurídic i intervenció municipal"
Quaderns d'Informació Tècnica 6, Diputació de Barcelona, 2003*

c). CAMINS PÚBLICS

"Els camins públics són inalienables i imprescriptibles. El problema és determinar-ne la titularitat, ja que els camins públics rarament estan inscrits al registre de la propietat. En cas de litigi caldrà convèncer un jutge de què el camí és públic i, aquest, per dictar sentència haurà d'examinar unes proves que són de naturalesa geogràfica. És en aquest punt quan el pèrit geògraf és decisiu".

Xavier Campillo i Besses, Geògraf especialitzat en camins rurals

d). PROTECCIÓ DELS CAMINS

1. Els camins públics han d'estar disponibles per al seu ús permanent, per la qual cosa el seu tancament, queda expressament prohibit. En cas de tancament no autoritzat, l'Ajuntament d'acord amb la present ordenança, procedirà a obrir el camí al trànsit públic.
2. La modificació, alteració o realització d'obres que no estiguin autoritzades per l'Ajuntament.
3. Produir danys al camí.
4. Llençar-hi escombraries o d'altres restes.
5. Accions u omissions que suposin un impediment per al trànsit lliure de persones, ramats o vehicles.
6. Desviar o obstaculitzar el curs natural de les aigües.

*Article 14: Prohibicions. EDICTE Ajuntament de Menàrguens 2008,
Reglament d'ús, conservació i protecció dels camins rurals.*

f). COM DISCERNIR-NE LA TITULARITAT PÚBLICA. ELS FACTORS

El Decret català 166/1998, de 8 de juliol, que desenvolupa la Llei 9/1995, de 27 de juliol, sobre accés motoritzat al medi natural, conceptualitza diverses classes de camins que pot ser-nos força útil. Als efectes d'aquest Decret s'entén per:

Camins forestals, les vies de terra o pavimentades de circulació permanent que serveixen per a la gestió, la vigilància i la defensa de les forests, amb una amplada mitjana de plataforma de 4 metres, i que formen la xarxa forestal bàsica.

Pistes forestals, les vies de terra o pavimentades connectades amb les anteriors i de característiques similars, construïdes primordialment per al transport dels aprofitaments forestals, amb una amplada mitjana de plataforma de 3 metres, que formen la xarxa forestal secundària.

Pistes de desembosc, les vies de terra i de circulació temporal exclusivament construïdes per al transport d'aprofitaments forestals, amb una amplada mitjana de plataforma de 2,5 metres (vinculades amb l'article 62 de la Llei 6/1998 Forestal de Catalunya).

Camins rurals, les vies pavimentades, o de terra, de circulació permanent, construïdes per a la millora de les infraestructures agrícoles, ramaderes i forestals, d'unió entre infraestructures agrícoles, ramaderes i forestals, d'unió entre localitats o d'accés a cases o nuclis de població situats en zones rurals.

Camins ramaders, els camins seguits tradicionalment pel bestiar transhumant en els seus desplaçaments periòdics per a l'aprofitament de les pastures naturals.

Camins de bast, els antics camins aptes per al pas d'animals de càrrega i no aptes actualment per a la circulació de vehicles de quatre rodes.

Qüestions a tenir en compte:

La seva inscripció al Registre de la Propietat o al Cadastre.

La inscripció o menció del camí en escriptures privades.

L'afectació a un servei públic o a un ús general des de temps immemorial.

Tipus de funció dels camins, doncs el veïns i pecuaris són públics.

Estar registrat en l'inventari municipal dels béns de domini públic

Estar inclòs a l'inventari de camins i pistes elaborat pel Consell Comarcal respectiu.

Estar inclòs en un planejament urbanístic general o derivat.

LA DRECERA

INFORMATIU AGRARI DE L'INSTITUT AGRÍCOLA - núm. 118 novembre - desembre 2009

Cartografia consultada

1920. 1:25.000 Mapa planimètric de Bonastre i Mapa topogràfic de Bonastre Minutes Municipals: núm 99 i 100, Cartoteca ICGC Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya
Procedència: Instituto Geográfico y Estadístico . Còpia realitzada pel Servei Geogràfic de la Mancomunitat de Catalunya.

2011, 1:50.000 Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya ICGC, Mapa Comarcal Baix Penedès, 12

2002, 1:25.000 Mapa Topográfico Nacional, Instituto Geográfico Nacional IGN, Roda de Barà 446-IV